

Opowiedziane

<https://opowiedziane.ipn.gov.pl/ahm/wspomnienia/24523,Nykowska-Maria.html>
2024-05-03, 12:40

Aby zobaczyć odtwarzać, włącz
JavaScript

Aby zobaczyć odtwarzać, włącz
JavaScript

Świadek historii Maria Nykowska

Sygnatura
N1382

W relacji między innymi
Doktor matematyki, starszy wykładowca akademicki,
kresowianka uratowana z Wołynia.

Jest początek września 1939 r. Niemcy bombardują
Bereźne odległe o ok. 30 km od Ludwipolu, gdzie mieszka
dziewięcioletnia Maria z rodziną. Dla większego
bezpieczeństwa rodzice przenoszą troje dzieci do ich babci

w pobliskiej wsi Głęboczanka. Stamtąd słyszą wybuchy, a w nocy widzą łuny pożarów. Rodzice zostają w przykościelnym mieszkaniu w Ludwipolu. Są świadkami wkroczenia do miasta oddziałów sowieckich. Mama potem opowiadała Marii, że bolało ją, jak przed ich wejściem chłopcy żydowskiego pochodzenia rozbijali orła na cokole patriotycznego pomnika ustawionego przed budynkiem gminy. Żydzi stanowiący większość mieszkańców Ludwipola przyszykowali powitalne bramy na przyjęcie wkraczających Sowietów.

Maria będzie chodzić do kolejnych szkół powszechnych najpierw pod sowiecką, a następnie pod niemiecką okupacją. Jej najbliższej rodzinie uda się uciec na zachód przed mordami dokonywanymi przez Ukraińców. Część krewnych zostanie jednak zamordowana.

Data urodzenia

25.02.1930 r.

Data nagrania

29.08.2019 r.

Miejsce nagrania

Centrala IPN, Warszawa, Polska

Realizacja

Biuro Edukacji Narodowej

Temat

[deportacje i łagry](#), [II RP](#), [II wojna światowa](#), [Kresy](#), [okupacja niemiecka](#), [okupacja sowiecka](#), [relacje polsko-ukraińskie](#), [relacje polsko-żydowskie](#), [Rzeź Wołyńska](#), [UPA](#), [wojenne dzieciństwo](#), [zbrodnie ukraińskie](#)

Język

Polski

Biogram świadka

MARIA NYKOWSKA

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)